І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. в Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIII. Ч. 171. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 15-го ВЕРЕСНЯ 1966 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, SEPTEMBER 15, 1966 No. 171. VOL. LXXIII.

ОСТАННІ ВІСТІ

Середа, 14 вересня 1966

В АМЕРИЦІ

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ ПОЧИНАЄ кампанію за те, щоб американські промисловці й торговельні компанії не бойкотували СССР та комуністичних сателітів. Державний Департамент твердить, що американські фірми виступають проти державних інтересів, коли не хочуть торгувати із комуністичними державами, продаючи їм ті товари, які не є важливі для оборони країни. Минулого року американські фірми не хотіли купувати тютюн у Юґославії. ЗДА повинні купувати сирівці в комуністичних державах сателітів, щоб унезалежнити їх від Москви і зв'язати з країнами вільного світу.

ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН ЗАЯВИВ, що хоч деякі загально - крайові опитування виявляють зменшення його популярности, то він не дуже довір'яє авторам цих опитувань, бо коли він відвідував деякі стейти в попередніх тижнях, то повні десятки тисяч виборців із ентузіязмом його вітали, і на його промовах були тисячі осіб, які прихильно приймали його промови. В двох місяцях Джансон відвідав 19 стейтів і ніде він не зустрічав неприхильного ставлення до себе. І тому Президент не дуже турбується опитуваннями д-ра Ґеллупа, який твердить, що республіканці цього року здобудуть від 25-ох до 35 становищ в Палаті Репрезентантів більше, як їх мають тепер.

СЕКРЕТАРІ ТОРГІВЛІ І СКАРБУ Джан Т. Коннор і Генрі Г. Фавлер заявили, що скасування податкових полегш бизнесменам є тимчасові в тій цілі, щоб сповільнити інфляційний тиск на економіку. Фавлер, зізнаючи в Палатній Комісії Способів і Засобів, казав, що як тільки сповільниться темп збільшування інфляції, негайно будуть привернені податкові полегші бизнесменам, щоб вони могли більше інвестувати в свої бизнеси. Те саме твердив і секретар торгівлі Джан Коннор, який знає, що податкові полегші допомагають економіці, бо звільняють фонди бизнесменам.

РОДИНА ПОКІЙНОГО ПРЕЗИДЕНТА КЕННЕДІ не вдоволена з книжки, яку видав колишній підсекретар фльоти і приятель Джана Ф. Кеннеді — Пол Б. Фей під заголовком: „Це насолода бути в його товаристві". В цій книзі автор дає спогади про покійного президента, але формою свого твору не здобув собі прихильности членів родини покійного президента: його дружини, братів і сестер. Один із приятелів покійного президента сказав: „Я не люблю того, що автор книжки каже вживати Джанові Ф. Кеннеді жаргонових слів та пише про те, що покійний президент їв обід в готелі в самому біллю. Не люблю тривіяльности".

В П'ЯТНИЦЮ 16-ГО ВЕРЕСНЯ відкривають новий будинок Метрополітальної опери в Ню Йорку новою американською оперою Семюела Барбера під заголовком „Антоній і Клеопатра". У стейтовій льожі будуть присутні такі особи: пані Линдон Б. Джансон — дружина Президента; філіппінський президент із дружиною Фердинанд Е. Маркос, головний секретар ОН У Тант, секретар оборони Роберт МекНамара з дружиною, голова Ради Директорів Центру Лінкольна — Джан Д. Рокефеллер з дружиною, губернатор Рокефеллер з дружиною і посадник Ню Йорку з дружиною — Джан Ліндсей.

У СВІТІ

СОВЄТИ ОПРИЛЮДНИЛИ В МОСКВІ, що 34-річний колишній учитель Гаролд Мічелл втік з Америки до СССР та просив політичного азилю, що його йому дали. Мічелл, стверджує американська преса, був католицьким священиком у польській дільниці в Шикаґо, але від 1963 року не мав зв'язку з ієрархією, заробляючи на життя вчителюванням та перекладами. Його церковний зверхник порадив був йому в 1963 році, щоб він звернувся до психіятра. Мічел заявив у радіопередачі, що він хоче вести кампанію проти „американської аґресії у В'єтнамі та за мир у світі". Він не зголосився до американської амбасади у Москві і до цього часу не відкликав свого американського громадянства.

У „ПРАВДІ" і „КОМУНІСТІ" ПОЯВИЛИСЬ СТАТТІ видатних совєтських економістів, які поручали потребу відступити від принципу твердих цін та прийняти принцип пливких цін, залежних від коштів продукції, якости товару й попиту збоку покупців. Заступник голови державної Плянувальної Комісії А. В. Бахурін покликається м. і. на приклад Чехословаччини, де є три роди цін: тверді, визначені урядовою централею, — ціни узалежнені від різних передумов і застосовані до обмеженого роду товарів, — і вільні ціни. Західні обсерватори вбачають у тій новій дискусії доказ на дальший відхил від нежиттьових комуністичних господарських догм.

ЙОРДАНІЯ ЗАПРОТЕСТУВАЛА проти відкриття в Єрусалимі нового будинку ізраїльського парляменту, збудованого коштом 7 мільйонів дол., що їх дав банковий дім Ротшилда з Лондону. Йорданія бачить в цьому дальше порушення міжнародного статусу Єрусалиму. Ізраїль має тепер фактично дві столиці: Тель Авів і Єрусалим. У Тель Авіві знаходяться 32 закордонні амбасади, в Єрусалимі 22. Між ізраїльською та йорданською частинами Єрусалиму нема телефонічної, телеграфічної ані залізничої сполуки.

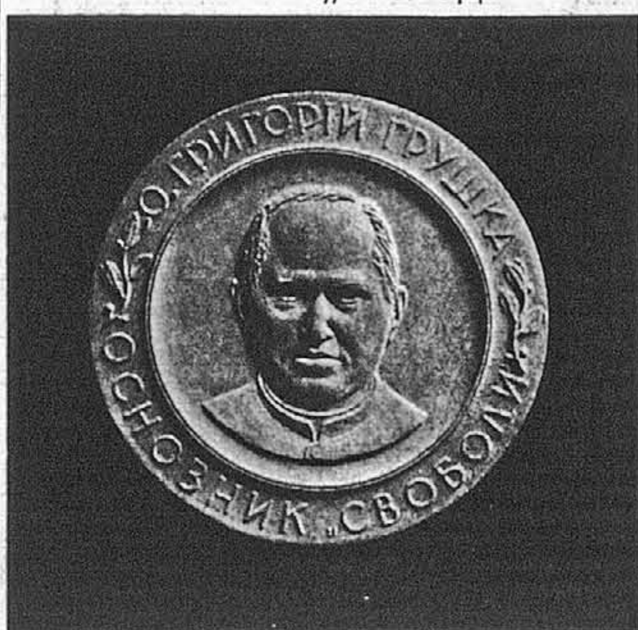
В ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЯХ ІСНУЄ ПЛЯН „примусити" генерального секретаря У Танта відкликати свою резиґнацію і погодитися на урядування також у наступній каденції. Президент Філіппін Фердинанд Маркос має запропонувати відповідну резолюцію у своїй промові на Генеральній Асамблеї 20 вересня ц. р. Сподіваються, що коли ту резолюцію підтримають всі 117 членів Об'єднаних Націй, то У Тантові не лицюватиме наполягати на своєму відході з ОН.

Німецькі власті рішуче опрокинули закиди, наче б вони підтримують правих юґославських еміґрантів, ствердивши, що однаково „праві" як „ліві" спричиняють клопіт.

СПРАВА ВІДКЛИКАННЯ ЧАСТИНИ ВІЙСЬК ЗДА з Европи далі цікавить лідера демократичної більшости в Сенаті Майка Менсфілда, який заявив, що він боронитиме проєкт переведення в Сенаті відповідної резолюції. Лідер республіканської меншости сен. Еверетт Дірксен заявив рішуче „проти".

БЕЛЬГІЯ ПОГОДИЛАСЬ НА ПОВОРОТ ДО КОНҐА 1.200 своїх вчителів, які були в Бельгії на феріях. Бельгійський уряд заповів водночас, що він відтягатиме з своєї обіцяної допомоги Конґові кожну суму, що її бельгійці втратять внаслідку односторонніх актів уряду конґолійського президента Жозефа Мобуту. Калишній конґолійський прем'єр Мойсе Чомбе заявив у Мадриді, що він переконаний, що дні влади Мобуту пораховані.

У 73-РІЧЧЯ „СВОБОДИ"

Сьогодні, 15-го вересня 1966, сповняється 73 роки з того дня, як у Джерзі Сіті появилося перше число „Свободи" під редакцією пізнішого основоположника Українського Народного Союзу о. Григорія Грушки. На заголовній сторінці цього першого числа „Свободи" були виписані слова Тараса Шевченка, які й досі залишаються головним моттом і гаслом українців Америки: „І чужому научайтесь, свого не цурайтесь..." На фото — основоположник і перший редактор „Свободи" й ініціятор заснованого рік пізніше, 22-го лютого 1894-го року, Українського Народного Союзу, о. Григорій Грушка. (Фото з портрету-медалі у виконанні різьбаря Михайла Черешньовського).

Правибори мають принести несподіванки в деяких стейтах

Ню Йорк. — 13-го вересня відбулися правибори в 12-ох стейтах, в яких обидві партії вибирають кандидатів на сенаторів, губернаторів та до стейтових леґіслятур і міських рад. І так в стейті Масачусетс колишній губернатор демократ Ендікатт Пібоди веде перед у змаганнях із бостонським посадником Джаном Ф. Коллінсом за те, хто має бути демократичним кандидатом на федерального сенатора. В тому стейті колишній стейтовий головний прокуратор Едвард Мек Кормек веде перед у змаганнях за те, хто має бути кандидатом на губернатора. Мек Кормек програв був змагання з Едвардом М. Кеннеді за те, хто мав кандидувати в попередніх виборах на федерального сенатора. Проти Мек Кормека виступає колишній помічник президента Кеннеді Кеннет О'Даннелл. Родини Кеннеді і Мек Кормеків від довшого часу змагаються за провідні становища в стейті Масачусетс. У стейті Міннесота губернатор Карл Ф. Ролваґ змагається за номінацію з заступником губернатора А. М. Кейтом. Губернатор Ролваґ веде перед в оцих змаганнях. Республіканський сенатор Леверетт Солтонстолл не буде кандидувати після 46-ох років в публічній службі, з того 22-ох в Сенаті. Республіканським кандидатом є Едвард В. Брук — неґр, який здобув номінацію на республіканській конвенції в червні цього року. В стейті Ню Джерзі Воррен Віленц переміг в демократичних правиборах свого противника Дейвіда Фроста і здобув номінацію на сенатора. Фрост гостро критикував в'єтнамську політику президента Джансона. Віленц дістав 131,839 голосів, а Фрост 20,951.

Ніксон передбачає значний зріст збройних сил ЗДА у В'єтнамі

Ню Йорк. — Колишній віце-президент Ричард Ніксон заявив у промові під час обіду в Клюбі заморської преси в Ню Йорку, що президент Джансон вірогідно проголосить після виборів 8 листопада ц.р. значний зріст збройних сил Америки в Південному В'єтнамі. Ніксон висловив бажання, щоб таку інформацію Президент подав перед виборами, а не після них. Водночас він висловив острах, щоб не здійснились поголоски, за якими американські збройні сили у В'єтнамі можуть дійти до сили 600.000 чи навіть 750.000 військовиків. Небезпеку такого надзвичайного посилення тамошніх американських військ Ніксон вбачає у тому, що тоді у значній меншості опинились би південно-в'єтнамські війська і ввесь тамошній край був би насправді залитий американським військом. Зате він поручав знову перевести бльокаду порту в Гайфонґу та повести санкції супроти держав, які довозять товари комуністичному Північному В'єтнамові. Він поручав теж поширити акцію американського летунства на різні такі об'єкти, що їх дотепер те летунство щадить. Зрештою Ніксон записав у добро президентові Джансонові, що політика Президента у справі В'єтнаму насторожила проти Президента багато пацифістичних „голубів" і що треба у цьому підтримувати Президента.

Американська преса інформує про становище Владики Мстислава в справі В'єтнаму

Ню Йорк. — Пресова аґенція Ассосіейтед Пресс, а за нею численні американські газети включно з „Ню Йорк Таймс-ом" подали вістку, що Архиєпископ Української Православної Церкви в ЗДА та голова її Консисторії, Владика Мстислав, піддержує американські оборонні зусилля у В'тнамі та виступає проти тих, що опонують американським воєнним зусиллям в тій країні. У повідомлені п. з. „Український Владика піддержує як вітальні воєнні зусилля ЗДА" сказано: „Вунсакет, Р. Ай. ВПреосв. Мстислав Скрипник, ню - йоркський архиєпископ та лідер Української Православної Церкви в ЗДА, піддержав участь ЗДА у В'єтнамі та виступив проти тих, які опонують воєнним зусиллям. Архиєпископ, голова Консисторії Української Православної Церкви в цій країні, висловив свої завваги під час роковинних сяткувань української православної церкви св. Михаїла (у Вунсакет в неділю, 11-го вересня)".

АСТРОНАВТ ҐОРДОН СКОРОТИВ МАНДРІВКУ ПО КОСМОСІ; МІСІЯ ДЖІМІНІ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ

Кейп Кеннеді, Флорида. — В другому дні кружляння довкола Землі 13-го, вересня астронавти Ричард Ф. Ґордон почав був здійснювати свою мандрівку по космосі, яка мала тривати майже дві години, але він не міг її вповні здійснити, бо з не відомих причин піт так залив йому праве око, що він нічого не бачив, і внаслідок цього мусів вернутися до Джеміні 11. Співпілот Чарлз Конрад повідомив про це наземну стацію такими словами: „Дік мав стільки поту в правому оці, що зовсім не міг нічого бачити". Ґордон, за згодою контрольної стації на Землі, вернувся до кабіни, бо не міг виконати того завдання, яке було йому призначене.

Дехто гадає, що стрій астронавта був затяжкий і спричинив сильне потіння цілого тіла. Але цей випадок не матиме впливу на дальшу програму обидвох астронавтів, які не були надто збентежені цією невдачею. Треба знати про це, що весь час Джеміні летить разом із ракетою Адженою. Астронавти вже побили новий рекорд висоти, бо вилетіли на віддаль 850-ох миль від Землі, передтим випустивши ракету, яка облегшила обидві ракети на 16.000 фунтів. Дотеперішня висота, яку були здобули астронавти Джеміні 10, становила понад 400 миль від Землі. Астронавт Ґордон почувається нормально після повороту до кабіни зі скороченої мандрівки по космосі. Астронавт Ґордон вже прив'язав линвою 100 стіп довжини ракету Аджену до кабіни Джеміні 11, щоб після відлучення ракети обидва космічні диліжанси могли летіти довший час у формації, хоч не об'єднані. Така вправа потрібна на те, щоб без великого зужиття пального Джеміні міг бути близько ракети Аджени та її обсервувати і у випадку потреби її направити. Трудноші мандрівки по космосі астронавта Ґордона свідчить про те, що ще і досі не є запевнене астронавтові довше перебування поза кабіною. А воно буде потрібне, бо астронавти мусять під час лету на Місяць довший час бути поза кабіною та досліджувати поверхню Місяця. І попередні астронавти натрапляли на труднощі під час мандрівки по космосі в районі невагомости. Лікар астронавтів Чарлз А. Беррі заявив, що не знає покищо, що спричиняє ці труднощі. Об'єднання Джеміні з Адженою відбулося вже під час першого облиту Землі, давніші об'єднання відбувалися під час третього або четвертого облиту. В четвер перед полуднем обидва астронавти почнуть приземлюватися над Атлянтиком у віддалі коло 800 миль на схід від Флориди. Вже чекає там літаконосець із гелікоптерами, які мають виловити з води астронавтів, та їхній корабель Джеміні 11.

Новий прем'єр Південної Африки заповідає політику расової сеґреґації

Кейптавн. — 164-членна парляментарна група Націоналістичної партії у Південно-африканському Союзі обрала у вівторок 13 вересня ц. р. на нового голову партії міністра судівництва, поліції і в'язниць, 50-річного Бальтазера Фостера. Його одинокий суперник, голова парляменту й міністер транспорту Б. Шеман зрікся кандидатури та заявив свою льояльну підтримку Фостерові Президент Південно-африканського Союзу Чарльз Сварт доручив Фостерові скласти новий уряд. Фостер у своїй першій промові до парляменту заявив, що він невідхильно продовжуватиме політику расової сеґреґації, що її вів і закріпив його попередник, прем'єр Гендрік Верверд, який згинув в атентаті в минулому тижні, пробитий ножем з рук парляментарного возьного, авантуриста - робітника Дімітрія Тсафендаса. Бальтазор Фостер відомий, як завзятий расовий сеґреґаціоніст. Він заявив, що у політиці, яку встановив був Верверд, лежить доля і майбутність Південної Африки і він не зійде з того шляху. Фостер, за професією адвокат, був у 1942 заарештований за маніфестуваня своїх симпатій німецьким нацистам.

ДО ЗДА ПРИЇЖДЖАЄ З УКРАЇНИ АНСАМБЛЬ ТАНЦЮ

Ню Йорк. — Тут у великій залі Медісон Сквер Ґарден виступатиме в часі від 13-го до 17-го жовтня державний ансамбль танцю УРСР під керівництвом балетмайстра Петра Вірського. Виступ відбувається в рамах культурного обміну між ЗДА і СССР і його адміниструє відомий імпрезовий підприємець С. Юрок. Ансамбль має 100 танцюристів і власну симфонічну оркестру, що нею диригує Ігор Іващенко. Український ансамбль танцю виступить також в інших містах ЗДА. 11-го жовтня він виступає у Філядельфії у великій залі Конвеншен Гол.

ТАНЦЮВАТИМУТЬ НА СОЮЗОВОМУ ФЕСТИНІ

Сумівський танцювальний ансамбль „Полтава" з Монтреалу, під керівництвом балетмайстра Віктора Гладуна та в адміністрації Д. Грицайкова, який виступить в мистецькій програмі в суботу, 17-го вересня ввечорі на Союзівці під час великого Союзового Фестину з кінцем цього тижня. Ансамбль нараховує 18 танцюристів та виступає із власною оркестрою з 8 осіб, під керівництвом М. Шереметі. Головною атракцією фестину буде вибір „Міс Союзівки" на 1967-ий рік та виступи голлівудських артистів Джека Пеленса - Палагнюка і Майка Мазуркі - Мазуркевича, як і виступи двох „Міс ЗДА" — Марші Метрінко і Марії Рибчук.

В Арґентині помер Г. Мацейко, який виконав був атентат на польського міністра

Буенос Айрес, Арґентина. — В місцевості Лянус, в Арґентині помер на 53-му році життя Петро Книш, якого справжнє ім'я було Григорій Мацейко — відомий як член Організації Українських Націоналістів, що в 1934 році вбив у Варшаві міністра внутрішніх справ Польщі Броніслава П'єрацького. Він народився 13-го серпня 1913 року в Щирці біля Львова. Батьки його померли, коли він був ще малим хлопцем. У Львові займалася його вихованням його тета (сестра матері), замужня за дир. Євгеном Чучманом. У Львові він виховувався і працював у механічному верстаті. У тому ж місті він і знайшов шлях до Організації Українських Націоналістів (ОУН) Григорій Мацейко, як подавали звідомлення з 1931 року, зовсім несвідомо допоміг польській поліції піймати члена ОУН Івана Мицика, який того ж року з доручення організації зліквідував на вулиці провокатора і секретного співробітника польської поліції. Мацейко думав, що це втікає звичайний злочинець і загородив йому дорогу. Щоби себе реґабілітувати він добровільно зголосився виконати якубудь відповідальну роботу з доручення Крайової Екзекутиви ОУН, керівником якої в ті роки був Степан Бандера.

15 червня 1934 року у Варшаві гине з рук Григорія Мацейка польський міністер внутрішніх справ Броніслав Пєрацький. ОУН взяла відповідальність за атентат, що й було задокументоване на т. зв. Варшавському і Львівському про-

(Закінчення на стор. 3-ій)

„Анна Ярославна" нова опера д-ра Антона Рудницького на лібретто Леоніда Полтави

Філядельфія. — Професор Музичної Консерваторії у Філядельфії і диригент хору „Кобзар" композитор д-р Антін Рудницький закінчує другу дію нової опери „Анна Ярославна" (первісна назва „Анна Реґіна") на віршоване лібретто Леоніда Полтави. В основу опери покладено історичний факт одруження видатної української князівни Анни, дочки князя Ярослава Мудрого, з королем Франції Генріхом І.; син з того подружжя Пилип був одним із видатних французьких королів, а на привезенім кн. Анною до Парижу „Руському Євангелії" з Києва — присягали усі французькі королі аж до Великої Французької Революції. Збудована Анною церква в ґотичному стилі збереглась до наших часів поблизу Парижу, в містечку Сенліс. Опера „Анна Ярославна" складається з трьох дій, п'яти картин, — з них дві у Києві, а три — у Парижі та в місті Реймсі, де вінчались французькі королі, і де князівна Анна Ярославна побралась із Генріхом І дня 14 травня 1049 року. Автор музики до опери „Анна Ярославна" д-р Антін Рудницький ще раніше написав оперу „Довбуш", на віршоване лібретто Богдана Ігоря Антонича, крім того, він відомий багатьма вокальними та інструментальними композиціями.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

ВІДБУВСЯ З'ЇЗД ДИВІЗІЙНИКІВ НА ОСЕЛІ „ДІБРОВА"

Дітройт. — В днях 3-5 вересня тут. на оселі „Діброва" відбувся з'їзд Дивізійників для відзначення 15-річчя першої станиці Братства в ЗДА. Ділові наради, весела програма і забава в суботу, та Служба Божа, яку відслужив дивізійний капелян о. Габрусевич з Канади, надання медалі Архистратига Михаїла та забава в неділю — виповнили програму З'їзду. Участь взяли дивізійники Станиць Шикаґа, Дітройту, Клівленду, Мілвокі та Рочестеру. У З'їзді взяв участь генерал Михайло Крат.

ПРАЦЮЮТЬ НАД ПРОЄКТОМ УКРАЇНСЬКОГО ПРАВОПИСУ

Торонто. — Як подає Організаційна Комісія для впорядкування правописної практики, були розіслані копії проєкту і доповнень правопису мовним секціям УВАН і НТШ, УВУ (Мюнхен), мовознавцям персонально (пп. Андрусишин, Біда, Бойко, Горбач, Губаржевський, Давиденко, Кисілевський, Кислиця, Ковалів, Козій, Кошелівець, Кравців Лавриненко, Лев, Луцький, Огієнко, Одарченко, Онацький, Орел, Радзикевич, Романенчук, Рудницький, Славутич, Смаль - Стоцький, Старчук, Чапленко, Шерех-Шевельов), членам комісії УВС і членам організаційної комісії.

Голова мовознавчої секції НТШ запросив професорів Кисілевського і Ковалева зреферувати проєкт перед секцією. Дехто прислав уже свої індивідуальні завваження. Їх збирається і вони своєчасно будуть використані.

НЕЗАБАРОМ ПОЯВИТЬСЯ ЕНЦИКЛОПЕДІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Філядельфія. — Перший зшиток заповідженого кілька років тому словника української літератури появиться незабаром у В-ві „Київ" і буде називатись: „Азбуковник — коротка енциклопедія української літератури". До неї входять інформації про українських письменників і літературних діячів (критиків, істориків літератури, дослідників, теоретиків), та й відомості про важніші літературні твори давньої й середньої доби, про літературні альманахи й журнали, збірники тощо.

Зокрема подана там літературознавча термінологія та інформації про різні літературні напрями, стилі, школи і т. п. Азбуковник запляноований на три томи і буде появлятись окремими зшитками (4-6 арк.) приблизно що три або чотири місяці.

ЙОСИФ ГІРНЯК ВИСТУПИТЬ У ВІННІПЕҐУ

Вінніпеґ. — В святкуваннях 75-річчя поселення українців в Канаді, на запрошення Комітету Українців Канади погодився виступити з мистецьким читанням творів українських авторів маестро Йосиф Гірняк з Ню Йорку. Славний мистець виступить в програмі Великого Концерту в міській Авдиторії, в неділю 9 жовтня о год. 8-ій увечорі.

Йосип Гірняк — представник модерного напрямку в театральнім мистецтві, актор і режисер великої міри, автор праць на театрально-мистецькі теми, майстер живого слова, декляматор та рецитатор, живе тепер в Ню Йорку.

СВОБОДА SVOBODA
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Зростає наш стан посідання

Нова будівля катедри української православної церкви, що її посвятив останньої неділі Митрополит Іоанн у Філядельфії, це не тільки новий храм Божий, в якому будуть молитися і виховуватись у вірі своїх батьків щораз нові покоління, але це передусім нова духова фортеця українства в цій країні. Треба з радістю ствердити, що стан посідання нашої громади у ЗДА дедалі зростає. Вже в самій Філядельфії, де живе кільканадцят тисяч українців, він постійно збагачується. Недавно відбулось посвячення нової будівлі парафіяльної української католицької церкви Царя Христа в дільниці Найстави. Закінчується будова монументальної української католицької катедри Непорочного Зачаття Пресвятої Богородиці, що вже 16-го жовтня цього року буде посвячена і передана вірним. Иде будова церкви для української православної парафії св. Покрови, що переноситься в північну частину міста, де живуть тепер великою громадою українці. Підготовляється будова нової української католицької церкви в цій північній частині міста. Будується нова українська католицька церква в західній частині міста.

Це так побільшується стан посідання української громади лише в одному місті. Та це тільки частина її росту. Візьмімо школи. І на цьому відтинку в тій же Філядельфії великі досягнення. В останніх роках нові шкільні будинки мають парафії Непорочного Зачаття Пресвятої Богородиці, св. Николая і св. Йосафата. В останньому році новий шкільний будинок дістала повноклясова школа Сестер Василіянок в гарному парку при вулиці Ліндлі, розбудовується єдина українська колегія тих же сестер Василіянок на Факсчейзі. В наступному році плянується закупити великий будинок публічної школи при вулиці Каюга, щоб і там примістити школу українознавства разом з молодечими організаціями.

В тій же Філядельфії набули свої будинки різні українські організації. СУМА купив простірний дім для своєї молоді. Пласт набув великий будинок і розбудовує його для потреб пластової молоді. Має свій дім спортове товариство „Тризуб", товариство „Самопоміч", інститут ім. Липинського, де починає концентруватися науково-дослідна праця, навіть Мистецька Студія, що її ведуть два наші мистці Петро Мегик і Петро Андрусів, має своє власне приміщення, в якому відбуваються мистецькі вистави. Самозрозуміла річ, що у своїх власних будинках примішуються такі загальногромадські установи, як Злучений Український Американський Допомоговий Комітет, „Провидіння", Союз Українок Америки чи Українська Щадниця.

Всі ці будівлі, в яких пливе українське життя, є власністю нашої громади. Це тільки в одному місті. Але й по інших всіх містах, де живуть українці, можна змалювати таку саму картину росту стану посідання української громади, і цей ріст говорить про життя і ріст самої громади. Якщо оцінювати його чисто з економічного погляду, тоді мусимо признати, що в цей свій стан посідання українці вклали великий капітал. Всі ці нові церкви і будівлі, — це капітал, що його інвестується не задля прибутку чи якихось відсотків, але з думкою піднести і поширити громадське, релігійне та культурне життя. І в цьому найбільша вартість інвестиції. Ми бачимо, яка велика жертвенність нашої української громади, яке велике зрозуміння її для загальних справ і потреб. Треба лише кинути гарну ідею, і громада негайно відгукнеться, даючи свою підтримку.

Велику ролю в рості стану посідання українців у ЗДА мають наші установи. Майже на всі згадані церковні будівлі у Філядельфії видала позички найбагатша українська установа в ЗДА — Український Народний Союз.

Дехто вважає, що завелику увагу звертає українська громада на матеріяльні цінності, забуваючи про культурні. Та це вже справа самої громади, яких вона шукає цінностей і чого прагне. Треба ствердити, що наша громада у ЗДА відгукується на кожну справу, відповідає на кожний заклик, якщо він поважний і доцільний. Будова пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні найкраще ілюструє ідейність нашої громади. Не зважаючи на всі перепони, цей пам'ятник у столиці ЗДА завдяки повній підтримці всієї громади є дійсністю. Так само ідея видання англомовної енциклопедії українознавства знайшла зрозуміння у найбільшій нашій установі — УНСоюзі, що не пожалував фондів на цю важливу справу. Горстка людей, без підтримки великих установ і організацій, взяла на себе місію здобути фонди на створення катедри українознавства, і знайшла повне зрозуміння громади. Нині вже зібрано на цю ціль чвертьмільйоновий капітал. Більше ініціятиви на культурному полі — і українська громада створить також величний стан посідання в ділянці культури так, як постійно творить і збільшує свій загальний стан посідання у цій країні.

Михайло Климний

ПЕРЕКОНЛИВІ ДОКУМЕНТИ

Куритиба. Центральний Комітет Комуністичної Партії України (ЦК КПУ), як відомо, ні на вужчих, ні на ширших засіданнях, навіть на пленумі не управнений сбмірковувати і приймати рішення у засадничих питаннях. Найбільше, що йому дозволяється, це „схвалювати" рішення Центрального Комітету Комуністичної Партії Совєтського Союзу (ЦК КПСС) та „неухильно" запроваджувати їх в життя. Ні власного слова, ні власного обличчя він не має.

Отже, не може бути й мови, щоб ЦК КПУ розглядав заяви - декларації ЦК Комуністичної Партії Північної Кореї і ЦК Японії, як подавала світова преса в серпні. За винятком Петра Шелеста, першого секретаря ЦК КПУ, члена Політбюра ЦК КПСС, ну й кількох його найближчих співробітників у Києві, про ті документи, напевно, ніхто в Україні не знатиме доти, аж поки не довідається про них від нас, звідси, з вільного світу.

А шкода! Згадані заяви-декларації, безперечно, у великій мірі проголошені під впливом історії саме совєтської України, тієї історії, що її ніяк ні в Києві, ні в Москві остаточно не можуть написати. Якщо б ті офіційні, таки комуністичні матеріяли з двох далекосхідних країн видрукували часописи Києва, Львова, Харкова, Одеси, Вінниці, скільки аналогій і порівнянь могло б прийти в голови комуністам України і переважній більшості безпартійних українців!

На XXIII з'їзді Петро Шелест так звеличував КПСС: „Наша партія на основі марксистсько - ленінського вчення виробляє внутрішню й зовнішню політику і керує боротьбою трудящих за досягнення кінцевої мети-перемоги комунізму". Сказав це Шелест так, як його довгими роками вчили, як чув він від своїх попередників, як звик говорити на догоду тим, що засідають у „зоресносному" Кремлі. Він навіть себе самого виставляє не як першого секретаря ЦК КПУ, а як члена Політбюра КПСС.

А от заяви - декларації комуністичних партій Північної Кореї та Японії, хоч кожна іншими словами, але по суті проголошує те саме: повну незалежність від Москви й Пейпінгу. В тих документах стверджується, що не КПСС „виробляє зовнішню політику і керує боротьбою трудящих за досягнення кінцевої мети-перемоги комунізму", а кожна окрема комуністична партія, на свій розсуд та уподобання. „Акагата", пресовий орган комуністичної партії Японії, в редакційній статті підкреслює: „... незалежність, рівність і невтручання у внутрішні справи окремих комуністичних партій є конечні для розвитку міжнародного комуністичного руху".

А як в Совєтському Союзі, в КПСС, в КПУ?

Отак, як сказав Петро Шелест: „Наша партія (тобто КПСС)... виробляє внутрішню і зовнішню політику..." Отже, „Москва — всьому голова", ЦК КПУ та КПУ в цілому є її лише слухняними виконавцями. Ухвали, що їх виносять у Києві, то лише відгомін московських ухвал. Так само з „урядом" УССР.

Комуністичні верховоди в Україні можуть на це зауважити, що так, мовляв, склалися історичні обставини, що без допомоги Москви Україна не стала б совєтською, чи то пак радянською.

Так, коли на Україну сунули орди Муравйова, Будьонного, Тухачевського, Фрунзе, то вони з собою на ланцюжку вели Юрія Коцюбинського, Власа Чубаря, Миколу Скрипника... Всіх їх поставлено на відповідальні становища, а довкола них розставлено московські багнети. Ленін, дивлячись на ту жменьку „червоних українців", стискував плечима і казав, що Україна може бути самостійною тільки тоді, коли вона є совєтською... Отже, якщо брати під увагу ту жменьку, то Москва справді їй допомогла. Але й та допомога була виключно в інтересах Москви, Ленін казав, що без українського хліба, вугілля, залізної руди Росії не обійтися, без них вона задихнеться... Для українського народу то була не допомога, а безоглядний грабунок, який триває й досі.

Усіх тих, кого ми вичислили вище, і чимало їм подібних, пізніше фізично знищено, бо вони почали де в чому противитися одержуваним наказам. Два-три склади ЦК КП(б)У (тодішня назва ЦК КПУ) розігнано і також у більшості знищено. Зробили це висланці Кремлю — Молотов, Каганович, Постишев та Хрущов. Аж до Олексія Кириченка Москва не довіряла становища першого секретаря ЦК КПУ комуністові українського походження.

Оце така була платня за „допомогу". А далі пішло ще гірше.

Все українське оголошувалося „буржуазно- - націоналістичним", „контрреволюційним". Україна зазнала страшного голоду й неймовірного поліційного терору, наслідком чого загинули мільйони українців. Наперекір історії російський народ проголошено „старшим братом". Проповідується, що все добре, що було і є на Україні, стало можливим тільки при допомозі „старшого брата". Кількома наворотами Москва нищила верхівку укр. інтелігенції. Увесь час триває нагінка на українську культуру і навіть мову українського народу. Нарешті, дійшло до того, що в Кремлі прийнято „нову програму КПСС" на фактичну ліквідацію всього українського: мови, культури, кордонів, національних відмінностей...

У заяві - декларації ЦК Комуністичної Партії Північної Кореї сказано також і про допомогу їй чужинецьких комуністичних чинників. Ті, хто укладав цей документ, напевно знають історію України і витягли для себе з неї належні висновки. Вони погоджуються приймати допомогу, але не опіку і не зверхність. Мовляв, допоміг і забирайся геть, колись і ми тобі чимось допоможемо.

Отож, офіційними постановами керівних органів комуністичних партій Північної Кореї і Японії рішуче перекреслено „світову комуністичну імперію" на чолі з Москвою чи Пейпінгом.

Не один з українських комуністів, прочитавши ці документи, озирнувся б на Москву і пригадав би собі відоме українське прислів'я: „Пусти свиню за стіл, то вона й ноги на стіл"...

М. Мельник

ЗАВВАГИ ДО ПОЛІТИКИ УККА
(Перед IX Конґресом Українців Америки)

I

Декілька питань щодо ролі УККА в українській визвольній боротьбі, здається, заслуговують на окрему увагу. Питання ці такі: чи УККА має бути українською чи українсько - американською установою; чи становище УККА до культобміну з УССР було загостре; проблема інформації неукраїнської Америки; наслідки взаємин голови УККА з консервативними колами в Америці (див. стаття М. Прокопа в „Сучасності").

Нам особисто видається неможливим дискутувати під сучасну пору ці питання без попередньої оцінки декількох аспектів української визвольної боротьби. У світлі наших поглядів на ці справи становище до вичислених вгорі питань буде багато зрозуміліше.

Передусім, щоб наша праця була успішнішою і щоб ми знали, що треба, а що не треба робити, варто знати, як нас б'ють. Нам треба, здається, взяти під увагу, що Україна не складається із самих революціонерів, які тільки й чекають на пригожий момент, щоб зробити повстання. В дійсності, боротьба під сучасну пору йде між тими, що хочуть поширити національну свідомість на цілий український народ, і російськими окупантами, що найбільш хитрими та ефектовними методами хочуть використати і задушити українську та інші нації.

Наприклад, багато людей думають, що банкрутство комуністичної ідеології готове навіть викликати переворот в СССР. Воно вже викликало і ще викличе незвичайно корисні для нас зміни, але з переворотом треба бути куди обережнішим. Хоч у неї ніхто вже не вірить, комуністична фразеологія виконує принаймні одну важливу функцію: вона формально виправдує поневолення націй росіянами. Ці речі не маловажні. Нині брутальної сили не вистачає. Уявіть собі, що завтра білоґвардійці зроблять переворот і посадять у Москві царя. Росія без найменшого сумніву стане колоніяльною потугою, і опінія світу звернеться проти неї. Якою смішною видавалася б тоді політика „визволення націй". Такого роду тиск світової опінії мав би далекойдучі психологічні наслідки на самих же росіян. Вони з багато меншим переконанням боролися б проти національних аспірацій поневолених народів. З другого боку патріотам тих же народів було б куди легше змобілізувати дух спротиву і боротьби за незалежність.

Російська імперія може впасти зокрема тоді коли дуже обмежене число росіян віритиме, що те, що вони роблять, правильне. Україна може постати лише тоді, коли переважна кількість українців прийде до переконання, що за свою державу варто терпіти й боротись.

Якби комунізм був єдиною силою, що втримує російську імперію, тоді ми були б куди ближчі нашої мети. Та комунізм тепер у більшій мірі, ніж у 1918 р., є не ціллю, а — засобом.

Отже, росіяни в ім'я комунізму цілком змінили мапу Східньої і Середньої Европи. Коли б не комунізм, на Україні багато людей не допомагали б росіянам нищити свою націю. Тепер робити це їм куди легше. Вони мають „моральне виправдання". Вони задля посад і матеріяльних користей будують на Україні „комунізм".

В ім'я комунізму росіяни затримують економічну систему, що є, може, наймогутнішим засобом утверджувати імперію. Плянове господарство унеможливлює будування національних економік, і тим самим дозволяє цілковито узалежнювати економічно одну націю від другої. Воно — один із найбільш ефектовних засобів затримувати льояльність усіх поневолених народів. У пляновому господарстві СССР дійсним працедавцем є партія. Отже, коли хочете мати добре оплачувану працю, мусите принаймні не мішатись у справи, що йдуть урозріз з інтересами російської імперіяльної політики. Якщо хочете дістати відповідальну посаду в партії чи в адміністрації, „невтральности" не вистачає: ви мусите активно працювати для „вічного з'єднання братніх народів".

Також ідея „Третього Риму" і комунізм це наче два сіямські близнюки.

Іншими словами, російського видання комунізм і плянове господарство — головне модерне знаряддя російського імперіялізму. Але якраз тому недосить воювати проти самого комунізму. Тому не диво, що лібералізація і відхід від плянованої економіки відбуваються багато скоріше у сателітних країнах, як в СССР. Врешті, тому навіть і не комуністи в російській провідній верстві знають, що утопічність комунізму чи безглуздя комплектного плянування не є вистачальними причинами для того, щоб проти них рішуче виступати. Вони знають, що ліквідація теперішнього режиму та плянового господарства цілковито розкрила б правдиву природу відношення між росіянами та іншими націями і психологічно унеможливила б втримування такого роду позицій для всіх росіян.

Отже, в дійсності величезна більшість росіян, принаймні під сучасну пору, перевороту в СССР не хоче. Все, чого вони бажають, це трохи лібералізації і правопорядку. Вони ж добре знають, що знищення режиму було б рівнозначне із знищенням імперії, і тому волюють чекати, поки русифікація імперії дійде до того пункту, де проблема національностей перестане бути загрозою. За переворот в СССР є тільки ті росіяни (наприклад, російські солідаристи), які бачать безглуздя такого роду фантазій і виступають з програмою свободи для всіх народів СССР, обмеженої організацією, подібною до Спільного Ринку в Західній Европі.

На жаль, надто багато людей думає, що проблема тільки в росіянах. Проблема також і в самих нас. Фактом є, що під оглядом національної свідомости Україна не стоїть на першому місці. Фактом є також, що надто багато наших людей свідомо з окупантом коляборують. Дехто може сказати: добре вам тут про це говорити. Але такого роду становище не цілком вірне. Ніхто не збирається називати зрадниками всіх членів КПУ. Це був би справжній екстремізм.

Не є зрадником України той, хто стоїть на становищі свободи нації і свободи одиниці у тій же нації без огляду на те, які його думки про соціяльний та політичний порядок у вільній українській державі. Але, з другого боку, як же назвати українську людину, яка свій талант промовця, письменника, поета чи організатора свідомо віддає окупантові для того, щоб задовольнити його амбіції бути вищим від інших людей і при тому допомагає у знищенні своєї нації — того соціяльно - культурного, історичного і майже родинного організму, що є таким цінним для розвитку одиниці і всієї людської спільноти на землі?

Не всі можуть і повинні бути революціонерами, але український поет не мусить писати віршів про вічне з'єднання „двох братніх народів", коли це виразно йде проти інтересів його рідних людей. Він тієї теми може не порушувати взагалі. А коли він чесний із собою, тоді нехай одверто заявить, що він за те, щоб українська мова і культура і ввесь український народ втопились у російському морі. Що ж це за мораль, щоб, з одного боку, заявляти, що ви — українець і любите свою країну, мову та культуру, а з другого боку за медалю, кращу посаду чи похвалу співпрацювати з людьми, про яких ви знаєте, чого вони в Україні хочуть. Таких людей ще й тепер називають зрадниками.

Створення української, як також і інших „держав", було незвичайно спритною розв'язкою національної проблеми і надзвичайно хитрим політичним потягненням, що росіянам принесло дуже багато користей. Існування УССР принесло й нам деякі користі, але покищо росіяни скористали без порівняння більше, як ми. Якби не УССР, тоді на Україні мусів би сидіти російський губернатор. А так українську націю нищиться куди делікатніше руками українських росіян і яничар.

Українських патріотів і революціонерів судить, стріляє, в'язнить і висилає на Сибір не російський губернатор, а — „український уряд". У Москві подбали навіть про те, щоб Бандеру й Ребета забив не росіянин, а українець, і медалі за цю „роботу" прийшли з Москви. „Українці" не тільки займають високі посади на Україні.

(Далі на стор. 4-ій)

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ДОПОВНЕННЯ ДО ВІСТКИ

У звіті „Свободи" з 8 вересня ц. р. про XV Всеамериканський Маніфестаційний Здвиг СУМА в Еленвіллі Ваш звітодавець, вичислюючи представників центральних товариств, учасників Здвигу, поминув моє прізвище й назву Товариства, яке я, як його голова, заступав. Що більше, в неділю 4-го ц. м. я взяв участь у зібранні представників центральних установ, що було подано через гучномовці всім учасникам здвигу, і був на прийнятті Головної Управи СУМА, влаштованому для представників товариств і організацій, на якому виголосив привіт від свого Товариства, заторкуючи в ньому такі важливі справи, як юридичну єдність нашої Української Католицької Церкви та справу Патріярхатів Католицької і Православної Церков.

Тому відсутність Товариства й мого прізвища в списку представників товариств є для мене дивним переоченням і прикрістю, хоч, не знаючи причин цього, годі це так чи інакше оцінити.

Буду тішитися, якщо довідаюся, що цього не зроблено зумисне, що це — лише чистий припадок.

Користаючи з Вашого доброго редакційного звичаю, прошу ласкаво цього мого листа вмістити в рубриці „З листів до редакції".

Василь Пасічняк
голова Т-ва за Патріярхальний устрій Української Католицької Церкви

ГОЛОС ЧИТАЧА

ПРО УКРАЇНЦІВ В САТЕЛІТНИХ ДЕРЖАВАХ

Автор статті „Українці в сателітних державах" („Свобода" з 31 серпня) подає цікаві, хоч і поверховні, відомості про українців у Польщі, Чехо - Словаччині та Юґославії. Але він неслушно твердить, що українці в Румунії „не проявляють помітної діяльности".

У 1964 році українці в Румунії видали літературну антологію „Серпень", до якої ввійшли твори тамошніх поетів і прозаїків. Про цю антологію тоді писала „Літературна Україна".

Людину не можна обвинувачувати в самому незнанні якогось факту, але її можна критикувати за незнання того факту тоді, коли вона збирається писати на стосовну тему.

Марко Царинник
Філядельфія, Па.

ЛУКА ЛУЦІВ

ІВАН ФРАНКО — БОРЕЦЬ ЗА НАЦІОНАЛЬНУ І СОЦІЯЛЬНУ СПРАВЕДЛИВІСТЬ

(74)

Автори цієї програми вірили, що перехід від приватної власности до громадської відбудеться мирним способом. Очевидно основною частиною суспільства буде громада, і вона розв'язуватиме всі економічні проблеми на своїм терені. Автори були такі наївні, що вірили ще і в те, що окремі громади, скориставши з місцевих досвідів, знайдуть спосіб, як зорганізувати спільну працю та справедливий розподіл майна не тільки на терені громад, але і обширі цілої нації, а навіть в міжнародному маштабі" ("The Annals of the Ukrainian Academy of Arts and Sciences in the U.S.A.", Vol. II, 1952, No. 1(3), ст. 205-207).

Головним героєм у повісті є Захар Беркут, якого „люди знали на кільканадцять миль довкола, по руськім і по угорськім боці". Захар пізнав світ, у своїй чотирилітній мандрівці був і в Галичі і в Києві, бачив князів і їх діла. Князі і бояри силувалися ослабити і розірвати громадські вільні порядки по селах, щоб опісля роз'єднаних і розрізнених людей тим легше повернути в невільників-слуг. „Захар Беркут переконався, що для його братів селян нема іншого порятунку й іншої надії, як тільки добре уладження й розумне ведення та розвивання громадських порядків, громадської спільноти та дружности" (XIII, A, ст. 52).

Треба признати, що Франкові вдалася оця містифікація, в якій він словом „громадство" заступив слово „соціялізм" і переніс його в XIII вік, як зразок для громад у XIX віці.

Франкового „Захара Беркута" прихильно привітала українська критика. Хвалили цю повість у „Київській Старині" (1885, ст. 369-376), а Ол. Кониський поставив „Захара Беркута" на першому місці поміж усіми Франковими творами („Атенеум, 1885, ст. 350). Навіть не дуже прихильний до І. Франка проф. Ом. Огоновський у своїй „Історії літератури української" писав: „Не можна заперечувати творові Франка високої стійности літературної", і — „ні в однім іншім писанню не проявляв автор стільки поетичного вітхнення й теплого почуття, скільки його добачаємо в „Захарі Беркутові" („Зоря", 1892, ст. 9). Прихильно оцінив цю повість і Василь Щурат у „Зорі" 1896-го року, ставлячи її вище від ліричних віршів Франкових, він славнозвісних „Галицьких образків": „не вони, — писав він, — здобули йому славу першорядного поета і новеліста, а „Захар Беркут" і „Панські жарти".

Ці голоси навели ми за Агатангелем Кримським, довголітнім приятелем Івана Франка, який у 1898 році, перед 25-річним його ювілеєм, почав був писати довшу розвідку про Франка, але не докінчив її, і вона появилася друком у книжці: Агатангел Кримський. Вибрані твори. Дніпро, Київ, 1965; про Франка на ст. 437-472.

До похвальних голосів про „Захара Беркута" треба ще додати голос згадуваного нами П. Колесника, який, знаючи загальноприйняте твердження про те, що І. Франко „реаліст" (бож соціялістичний реалізм панує тепер в Україні!), — пише отакими викрутасами:

„Не можна сказати, що в „Захарі Беркуті" Франко зраджує реалістичні принципи. І тут він залишається реалістом. Але, вимушений іти „від ідеї до образу", неминуче втрачав під собою реалістичний ґрунт і ніби повисав у хисткій сфері романтики. Він вимушений був малювати двома фарбами — білою і чорною: Захар Беркут і Тугар Вовк. Перший — носій добра, другий — зла. Зрештою, Франко мав повну рацію сказати, що його повість ідеальна „по поминанію характерів", — методом же писання — реальна, як і Флоберова повість „Салямбо". Його герої — принципи, а не живі людські індивідуальності. Поки автор малює природу, людський побут, картини полювання, битви — все йде у звичних реалістичних тонах. Як тільки переходить до героїв (Захар; Максим; Мирослава) — одразу стає на котурни романтики й ідеалізації" (ст. 133-134).

І оце романтичне піднесення героїв обмануло критиків Франкової повісти, які не бачили в ній реклями Франківського „соціялізму", не бачили цього в „Захарі Беркуті" і тодішні читачі, які захоплювалися Максимом і Мирославою та перемогою тухольців над татарами, але не знаходили в цьому творі того, що автор уважав за найголовніше: соціялізму. І тому ця Франкова повість була в українських школах в Австрії обов'язковою лектурою, уривки з неї вміщувано в шкільних підручниках, видаваних шкільною владою. Та це був, як Франко сам пізніше писав, отой щиро людський соціялізм, який обороняє людей і їм помагає, а не нищить їх у кляcовій боротьбі.

*

Гадаємо, що А. Кримський, справедливо оцінивши Франкову повість майже 70 років тому, не хотів тієї оцінки надрукувати в Ювілейному збірнику на пошану Франка 1898-го року, щоб не попсувати святковий характер цього видання. Він писав:

„На цю повість із старого побуту лягла величезна новочасна соціялістична тенденція: в громадських порядках XIII віку автор побачив новітні соціялістичні ідеали щодо володіння землею, самоуправи і суду громадського, добачив ненависть до всяких князів або інших невиборних властей... Він побачив повну терпимість, пошановання для чужого переконання „чужої віри" (ст. 466).

Увага! Амстердам, Н. Й. і околиця!

ВІДДІЛ УНС ім. ІВАНА ФРАНКА
в АМСТЕРДАМІ
при співпраці МІСЦЕВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ
— влаштовує —
в дні 18 вересня 1966 р. о год. 4 по пол.
в домі **УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКОГО ГОРОЖАНСЬКОГО КЛЮБУ**
при вул. Теллер ч. 3-5

СВЯТО
в честь
ІВАНА ФРАНКА

Святочне слово виголосить — **Д-р ЯРОСЛАВ ПАДОХ,** год. секретар УНСоюзу

В мистецькій частині виступлять пані:
Проф. Ірина Заячківська-Гаврилюк — фортепіян і оперова співачка **Марта Ковач-Гречаник.**
До численної участи в Святі запрошує Громадянство Амстердаму і околиці —

СВЯТОЧНИЙ КОМІТЕТ

З нагоди 45-ліття священства
мойого Дідуся
о. НИКОЛАЯ ДЕРЕША
***передаю** $50.00 на Український Католицький Університет у Римі.*
Данило Николай Масловський.

З нагоди 1-ої річниці вінчання
доньки РОКСОЛЯНИ з ОЛЕГОМ
складають $5.00 на КоДУС
Володимира і Богдан
Хабурські

Замість повідомлень про наше вінчання
складаємо на:
Український Католицький Університет у Римі $25.00
Н.Т.Ш. в Сарсель $25.00
ОРЕСТ і УЛЯНА ГУЛА-ГРИНЕВИЧІ.

ПОДЯКА

В суботу, 9-го липня 1966 р., в місті Наягра Фалс нам було зроблено надзвичайну несподіванку з нагоди нашого 25-річного подружнього життя.

Ми підкреслюємо слово „надзвичайного", бо для нас, то направду було щось надприродне.

Старанням Панства І. Сиротюків, Панства Криворучків, Панства М. Балдецьких, Панства Г. Смолярчуків та Панства Натолочних з'їхалися гості чуть не з усього світа.

Були з Канади, зі Сполучених Штатів Америки, з Бразилії, Аргентини, Англії, Франції та Німеччини. Не було тільки дорогих гостей з Рідної України.

А сказати на загал, то більшість гостей тому двадцять літ були з нами в одному таборі „Мунстер-Ляґер" в Німеччині.

Там ми всі разом ділили радість і горе, допомагали одні другим на скільки було в нашій силі.

З деякими гостями ми не думали бачитись вже ніколи і так несподівано довелося зустрітись. Яке присмне враження, а також і глибоке зворушення справила на нас обох ця несподіванка.

А ще що було понад наше сподівання — це наша рідна гуцульська оркестра, що постарав Пан Натолочний.

Приємно було бачити на нашім ювілею, вінчальну матку наших дітей Мирослави і Андрія це Пані Садецьку з Едмонтону. Та наших вінчальних дітей Панство О. Єринюк також з Едмонтону.

А що вже казати про приятелів з Міннеаполісу, які потрапили тримати секрет для останньої хвилини, а це Панство Проколюк, Панство Мінзе і Пан Іфкевич.

Злетілися всі, як ті пташки до рідного гніздечка, так всі гості до рідної оселі до своєї рідної церкви. Варто підкреслити ту братню любов між священиками обох віровизнань, яка панує в Наягра Фалс, а саме між отцями:

З православної церкви Святих отців Петра і Павла, Отець Степан Гуцуляк.

Та з католицької церкви, „Святої Марії" Отець Онуфріїв.

Обидва Отці нас щиро вітали і склали нам свої сердечні побажання, що нам було і є надзвичайно милим і дорогим.

Ніколи не буде помилкою, коли скажемо, що таких несподіванок ще ніхто не мав.

З цього приводу висловлюємо глибоку і сердечну подяку всьому комітетові, який займався цією несподіванкою, та всім тим, що в будь який спосіб помогли щоб відбулася така надзвичайна подія, а ще більша подяка всім гостям, які не порахувалися ні з чим, і прибули на час на наше родинне свято, літаками, потягами, автами та козацькими ногами. А було їх біля чотириста осіб.

Обдарували нас гарними побажаннями, дарунками срібними, ювілейним тортом і прекрасними квітами, які будуть нам пам'яткою на ціле життя.

Але найдорожче понад усе, це їхня особиста присутність.

Хай Бог Вас всіх обдарує своїми ласками, а від нас Всім-Усім Вам наші Дорогі й Рідні Щира і сердечна подяка.

Іван і Ніна ПРИГАР
(Міннеаполіс)

Трентон, Н. Дж.

ПОПИС УЧНІВ УМІ

Від 1954 року існує в столиці стейту Ню Джерзі Український Музичний Інститут. Заслуга за його заснування, справне ведення та навчання української молоді музичних дисциплін, оце вже безперервно дванадцять років, — припадає його засновникові, керівникові та учителеві — проф. мгр Ярославові Лабці.

Керівник Відділу УМІ в Трентоні — мгр Ярослав Лабка, — це тип тихого, скромного та незвичайно працьовитого і відвічального за свої дії, справжнього громадського робітника. Він сам, абсольвент Львівського Державного Університету та абсольвент УМІ ім. М. Лисенка у Львові, при цьому прикладний пластун, виховник і адміністратор (продовж довгих років станичний трентонської пластової станиці), — може бути прикладом до наслідування. З малого числа учнів, головно кляси скрипки, яку веде сам проф. Я. Лабка, від 1954 року по сьогоднішній день, трентонський Відділ УМІ під його постійним та успішним керівництвом може почванитися неабиякими успіхами. Понад 50 українських юнаків і юначок навчалося за той час різних дисциплін музики. Йому помагали: проф. Роман Форостина (фортепіян), проф. Віра Цебенко (фортепіян і спів), проф. Юрій Оранський (фортепіян і диригентура), а оце в поточному шкільному році до співпраці приступив ще й проф. Володимир Тритяк (скрипка).

На закінчення шкільного року 26 червня проф. Ярослав Лабка разом зі своїми учнями при співпраці його ж учнів з балтіморського Відділу УМІ — приготовив чисельній публіці з Трентону і Балтімору неабияку несподіванку у формі „Річного попису учнів", що відбувся в парафіяльній залі церкви св. свщм. Йосафата в Трентоні.

Попис відкрив та проводив програмою проф. Я. Лабка, привітавши приявних на залі гостей, з Трентону та Балтімору. У програмі концерту, що тривав дві години, були пописи таких учнів: (Подаю за програмкою) Володимир Гуль, маленький хлопчина з підготовчої кляси проф. В. Тритяка при супроводі на фортепіяні своєї сестрички, небільшої за нього Юлії Гуль, відограв на скрипці: „Пресвята Діво" і „Женчик-бренчик", а такий же самий, малий скрипаль Ростислав Микитин з підгот. кляси проф. Я. Лабки пописувався на скрипці при супроводі на фортепіяні Марійки Гафткович — „Бабусе Рідненька". Оба виступи малят публіка привітала оплесками. А далі пішли точки: Михайло Дзюбас — (1-ший рік навчання), грав на скрипці: „Думи мої" і „Садок вишневий", Мирон Обаранець — (1-ий рік навчання) грав „Думку" — Безкоровайного, Омелян Коропей (підг. кляса) — „Веселий пташок" — Крогмана та „Сонце низенько" — нар. пісню, Ромви Коропей (1 р. нав.) — пописувався „Концертом Г-моль" — Рідінга, Мирон Вацлавів (2. р. н. — Балтімор) грав Губера „Концерт ч. 7.", Петруся Дитиняк (4 р. н.), Шуберта — „Сонатіна ч. ч. 137", Ігор Радь (4 р. н. — Балтімор) — Чайковського „Сумна пісня" і Юрій Вацлавів (4 р. н. — Балтімор) — „Концерт ч. 23. — Віотті.

Це була перша частина попису. Після перерви чергувалися виступи учнів: Орест Надрага (І вищий р. навчання) грав „Каватіну" Рафа, Юрій Турчин (1-ий вищий р. н.) „Романца Андалюза" — Сарасате, „Козаченьку куди йдеш?" — Безкоровайного та Левицького — „Ноктюрн" Олег Скрипчук (1. вищий р. н.) виконував Кореллі „Ля фолія", Юрій Турчин, Олег Скрипчук — (скрипка) та Марійка Гафткович (фортепіян) відограли Баха „Скр. концерт", а Скрипковий Ансамбль — зложений із усіх виконавців програми у супроводі фортепіяну — Марійки Радь, — відограв дві народні пісні в обробці Я. Лабки — „Стоїть гора високая" та „Стоїть явір над водою". На закінчення програми з грою на фортепіяні виступила заавансована піяністка з Балтімору п. Ліліяна Шав'як, яку публіка вітала гарячими оплесками признання. Виконавцям акомпаніювали на фортепіяні: Марійка Радь, Ліліяна Шав'як і Марійка Гафткович.

Весь концерт пройшов з успіхом. Прибуток передано на потреби УКУ в Римі та на адміністраційні видатки Відділу УМІ в Трентоні. Після концерту батьки учнів під проводом д-ра Володимира Коропея та пань, приготовили усім виконавцям та гостям перекуску з часм і солодощами, під час якої промовляли д-р Коропей і проф. Лідія Шав'як — керівник Відділу УМІ в Балтімор. Промовцям дякував проф. Ярослав Лабка, якому вдячні учні подарували квіти. Ця імпреза була одною із кращих в нашому місті.

(юко)

Увага! Ню Йорк! Увага!

ВПИСИ

до **ВСІХ 11-ти КЛЯС**
ШКОЛИ УКРАЇНОЗНАВСТВА
ТОВАРИСТВА „САМОПОМІЧ"
відбуваються кожного дня від год. 1-ої до 7-ої веч. в приміщенні „Самопомочі", 98 Друга Евеню

Навчання розпічнеться
в суботу, 17 вересня ц. р. о год. 9-ій рано

в будинку Junior High School, Avenue "B"
Дирекція і Батьківський Комітет
Школи Українознавства

УПРАВА УКРАЇНСЬКОГО ЛІКАРСЬКОГО ТОВАРИСТВА
ВІДДІЛ МЕТРОПОЛІЇ НЮ ЙОРК
повідомляє, що
в суботу, 24-го вересня 1966 року
о год. 8:30 веч.
в залі
УКРАЇНСЬКОГО ІНСТИТУТУ АМЕРИКИ
2 Схід 79-та вул. в Ню Йорку
— відбудуться —
ШИРШІ СХОДИНИ
на яких
Д-р Люба Стефанівська
прочитає реферат п. н.
„КЛІНІЧНА ЕЛЕКТРОМІОГРАФІЯ"
•
Після реферату — **ВЕЧІРКА з РОДИНАМИ**

Увага! Пассейк й околиця! Увага!

НАВЧАННЯ у РІДНІЙ ШКОЛІ
при **УККА в ПАССЕЙКУ, Н. Дж.**
— РОЗПІЧНЕТЬСЯ —
17-го вересня 1966 р. о год. 8:30 ранку

СЛУЖБИ БОЖІ в Католицькій і Православній Церквах о год. 8-ій ранку.

ВПИСИ до 1-ої кляси і додаткові вписи до вищих кляс в **СУБОТУ, 17-го ВЕРЕСНЯ 1966 р.** від год. 9-ої до 10-ої в приміщенні Школи Roosevelt School No. 10 при Harrison Street в Пассейку, Н. Дж.

Батьківський Комітет — Дирекція Школи

ПРАЦЯ ДЕНВЕРСЬКОЇ ГРУПИ УВАН

31 липня відбулася в гостинному домі панства Ол. і Ф. Украдиг, в Солт Лейк Ситі, Юта, чергова, 64-та, конференція Денверської Групи УВАН у ЗДА.

Збори вшанували пам'ять померлих в міжчасі: проф. В. Дубровського, чл. кореспондента, Дм. Соловея — д. члена УВАН та письменниці Наталени Королевої, що померла на 78 році життя в Мельнику, в Чехословаччині.

Під головуванням проф. В. Гвоздецького прочитано й обговорено чотири доповіді:

Інж. Л. Биковський доповідав про — „Десять літ науково - організаційної праці на Заході – ЗДА". В своїй доповіді він зреферував діяльність Денв. Групи УВАН впродовж 1955-1965 р.

Проф. Ф. Украдига підвів „Підсумки своєї роботи по вивченню нирок (ревльні функції) на протязі 1950-1965 рр." Доповідач представив „оглав" своєї монографії та її машинопис, в англ. мові, розміром у 500 ст. Лишається йому оформити зреферовані „Підсумки", як останній розділ праці, та укласти „скорочення" праці німецькою та українською мовами. Монографія, розміром 300 ст. друку вісімки призначена до опублікування в серії видань УТГІ в Мюнхені, Німеччина.

Інж. Ів. Громик виголосив доповідь — „До століття з часу публікації роботи Менделя (1866-1966)" Він доповів про життя, діяльність та значення праці Менделя, основоположника науки про спадковість, в історії розвою генетики. Доповідь була ілюстрована світлиною Менделя, згаданим його друкованим твором та іншими експонатами.

Проф. В. Гвоздецький доповідав про „Радіоактивні Стронцій і Сизій у ґрунтах, збіжжі та молоці в Юті за останні чотири роки (1962-1965)". Первод-жерельні відомості доповідач оснував на спостереженнях в станціях в стейті Юта. Доповідь була ілюстрована мапою розміщення згаданих станцій по стейті та статистичними таблицями - висновками зі спосережень. Матеріял призначений для друку в англійській мові в черговому річнику „Товариства географів побережжя Пацифіку".

В обговоренні доповідей взяли участь 9 осіб. Присутніх було 18 осіб. Крім українців були вірмени та росіяни з м. Солт Лейк Ситі.

Інформаційно - організаційні справи Групи реферував інж. Л. Биковський. Збори висловили побажання, щоб після сплачення боргу за будинок, УВАН у ЗДА якнайскорше відновила свою видавничу діяльність.

Після закінчення наукової частини конференції відбулося прийняття для її учасників, влаштоване заходами місцевих українських пань.

Л. Б.

НА ТЕРЕНІ ЗАХІДНЬОЇ НІМЕЧЧИНИ ВЕДУТЬ пристрасну взаємну боротьбу югославські комуністи, висланники уряду Тіта та його прихильники і численні антикомуністичні югославські організації, між якими особливо активними є хорватські націоналісти. Два тижні тому вбито в одному клюбі югославського консула в Штудгарті Саву Міловановіча, в минулому тижні вбито в Дюссельдорфі одного югославського робітника, що прибув на сезонові роботи. Журналіст Крезо Куколь з Београду втік з Західньої Німеччини, злякавшись анонімових погроз.

В Аргентині помер Г. Мацейко...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

цесах в 1935 і 1936 роках. Після атентату Гр. Мацейко з Варшави подався на рідні землі. Звідтіля підпільними шляхами його перекинено на територію Карпатської України, яка тоді належала до Чехо - Словаччини. Згодом його за старанням полковника Євгена Коновальця відставлено до Аргентини. Там він жив на литовський пашпорт.

Малий круг людей і приятелів знав, що під прибраним прізвищем Петра Книша ховається Григорій Мацейко.

Нещасливе одружіння довело до того, що він психічно заломався, а згодом і фізично. У результаті того ж одружіння прийшло виявлення аргентинській поліції, що під прибраним прізвищем ховається вбивця польського міністра. Тоді Григорій Мацейко був приневолений довший час міняти місця замешкання.

Помер в осамітнені 15. серпня Григорія Мацейка похоронено на цвинтарі в Лянус. Для багатьох він був незнаною і майже забутою людиною.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ

ПОДЯКА

Дорогим Приятелям, Знайомим, Родині, а зокрема Українському Лікарському Товариству, Д-рові О. Слюзарові, Д-рові З. Гілеві за глибоко зворушуючу промову на могилі, панству Матвійковим за понесені труди в перших днях нещастя та всім, які в який-небудь спосіб помогли нам у нашому нещастю під час несподіваної смерти Дорогого **МУЖА, БАТЬКА та СИНА**

Д-ра ДМИТРА СКРИПЦЯ

складаємо щиросердечне Спаси-Біг
ЯРОСЛАВА з ПЕТРИЦЬКИХ — дружина
МАРТА — дочка
ТАТІЯННА — мати, **СКРИПЕЦЬ**

Замість квітів на свіжу могилу,
сл. п. інж. **ТЕОДОРА МАЛ-МАЛЮТИ**
складаємо 10.00 долярів
на Українську Вільну Академію Наук.
•
Висловлюємо глибоке співчуття Дружині Покійного та Родині Степаненків.
Михайло і Галина ВОСКОВИННИК

УВАГА! В НЮ ЙОРКУ

24-го вересня 1966 р. о год. 7-ій веч.
в залі **ФЕШЕН ІНСТИТУТУ**, 225 Вест 24-та вул.
СПІВАЄ
ХОР „КОБЗАР" з Філядельфії
ЮВІЛЕЙНИЙ КОНЦЕРТ
Диригент: д-р **А. Рудницький**; фортепіян: **Роксоляна Гарасимович**; соліст-піяніст: **Роман Рудницький**
В ПРОГРАМІ **НОВІ ТВОРИ З УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИКИ!**
КВИТКИ в цінах дол.: 1.50, 2:00 і 3:00 з визначеними місцями, вже можна одержати в крамницях в Ню Йорку: **АРКА, БРОДИ, ВЕСЕЛКА, ЕКО, СУРМА.**

ШКОЛА УКРАЇНОЗНАВСТВА
— при —
Осередку СУМА ім. ген.-хор. Тараса Чупринки в Ню Йорку
ПОЧИНАЄ СВОЄ НАВЧАННЯ
в суботу, 17. вересня 1966 р. в год. 9-ій рано

ВПИСИ учнів до всіх кляс відбуваються кожного вечора від год. 7-10 в канцелярії Осередку **СУМА** при 315 Е. 10-та вулиця в Ню Йорку.
ДИРЕКЦІЯ ШКОЛИ УКРАЇНОЗНАВСТВА.

НЕМА ТО ЯК НА СОЮЗІВЦІ!

Голлівудські артисти ДЖЕК ПЕЛЕНС (Володимир Палагнюк) і МАЙК МАЗУРКІ (Михайло Мазуркевич) та Miss U.S.A. 1965 МІШЕЛ МІТРІНКО і Miss U.S.A. 1966-67 МАРІЯ РИБЧУК

візьмуть участь у ВИБОРІ та КОРОНАЦІЇ

МІСС СОЮЗІВКИ НА 1967 РІК

ПІД ЧАС

ВЕЛИКОГО СОЮЗОВОГО ФЕСТИНУ

що відбудеться

на СОЮЗІВЦІ, оселі УНСоюзу біля Кергонксон, Н. Й.

в СУБОТУ й НЕДІЛЮ 17 і 18-го ВЕРЕСНЯ 1966

Вибір МІСС СОЮЗІВКИ в суботу, 17-го вересня ввечорі, попередить велика культурно-мистецька імпреза з виступом

Сумівського Танцювального Ансамблю „ПОЛТАВА"

з Монтреалю, Канада,
і власною оркестрою

та в адміністрації Д. Грицайкова, балетмайстра Віктора Гладуна.

під керівництвом

під керівництвом М. Шеремети

У програмі ФЕСТИНУ в суботу й неділю старокрайові фестинові розваги: перегони в мішках, биття горшків і подібне.

Також спортові змагання:

Музей-Архів ім. Дмитра Антоновича УВАН у ЗДА в травні-червні 1966 р.

В червні 1966 року, після остаточного підрахунку голосів дійсних членів, поданих кореспонденційним способом, затверджено за Музеєм - Архівом УВАН у ЗДА ім'я видатного мистецтвознавця і діяча в галузі української культури на еміграції, засновника і керівника Музею Визвольної Боротьби України в Празі, Дмитра Антоновича. Музей — Архів УВАН, заснований в Авґсбурґу в жовтні 1945 року, в рік руйнації Празького Музею і смерти його засновника, явився продовжником того великого діла, що його розпочав в 1925 році Дмитро Антонович з групою своїх ближчих співробітників. Тепер у Музеї-Архіві ім. Д. Антоновича створюється спеціяльний відділ, де збиратимуться матеріяли, що стосуються діяльности Д. Антоновича і тих установ, що він очолював, особливо ж Празького Музею (світлини, видання, рукописи, листування, спогади).

Другою подією, до якої був причетний Музей-Архів УВАН у ЗДА, було отворення на базі архівів, бібліотек та колекцій матеріялів Л. Чикаленка, Валерії Козловської, Володимира Антоновича, Федора Вовка та Михайла Ростовцева — Кабінету Антропології та Археології імени Левка Чикаленка, керівництво яким буде доручено одному з дійсних членів УВАН у ЗДА.

Протягом травня й червня Музей-Архів ім. Д. Антоновича поповнився кількома дуже цінними колекціями. Треба згадати останній дар великого приятеля Музею, сл. п. Дмитра Соловея, що розшукав у Німеччині і здобув за допомогою Л. Рябоконя невеличку, але унікальну колекцію Раштатського табору українських полонених першої світової війни. Колекція складається з оправлених комплектів таборової газети „Розсвіт" за 1916 і 1917 роки і альбому з 84 фотографіями з таборового життя і окремих осіб, в тому числі кілька знимків Василя Сімовича. Власниця колекції, Гедда Лявсберґ, що була в свій час пов'язана з життям табору, дізнавшись про значення цих пам'яток, подарувала їх Музеєві УВАН.

Інж. А. Іванівський передав Музеєві архів організованої ним у Німеччині, у Бравншвайґському таборі, Української Радіошколи (1945-1950): лекції читані в школі, комплекти журналу „Радіо-технік", видання школи, документи, листування і гарно оправлений альбом з 19 фотографіями життя школи.

Кардинал Йосиф Сліпий надіслав повний комплект видань Українського Католицького Університету в Римі, в тому числі три томи „Богословія".

Видатний футурист, маляр і поет, Давид Бурлюк, українець з походження, діяльність якого розпочалась ще перед першою світовою війною, надіслав Музеєві матеріяли, присвячені його мистецькій творчості: рідкі видання книжок його авторства і про нього, мистецький журнал „Колір і рима" англійською мовою, цілком присвячений Бурлюкові, оригінальний рисунок Д. Бурлюка „Козак Мамай" і 31 репродукцію зйого картин.

Від постійного кореспондента Музею, Гордія Мироненка, одержано цінну колекцію старих друкованих і рукописних нот, що належали театральному і хоровому діячеві В. Шанайді. Докія Гуменна передала на збереження в її власній колекції рукописів — матеріяли до створення її останньої книги „Благослови, мати" — п'ять послідовних редакцій з усіма матеріялами до них. Віра Вовк (Бразилія) переслала пакунок з її листуванням, рукописами та іншими матеріялами (67 одиниць) до її власного архіву в Музеї. Від Валентина Сім'янцева надійшло 9 фотографій з його останніх скульптур.

Інші даритель в травні-червні були: Ю. Артюшенко (1 назва), О. Архімович — 33, В. Барагура — 13, Ю. Бахур — 2, Л. Бачинський — 1, Л. Биковський — 53, Л. Винар — 2, М. Віхорка — 1, В. Волкова — 2, М. Галун - Блох — І, Л. Грицак — 20, Д. Горняткевич — 3, о. К. Даниленко — І, А. Дідковський — І, П. Дубрівний — 3, С. Ергардт (Німеччина) — І, Б. Загайкевич — 20, З. Зелений — І, С. Зеркаль — 3, Я. Зозуля — І, М. Івашура — І, Л. Івченко — 15, М. Клепачівська — І' Я. Клим — 7, Т. Когут — І, Р. Кос — І, Ю. Косач — І, І. Лисяк Рудницький — 10, М. Маланюк — 2, М. Мартос — 4, М. Мудрик — І. В. Мурович - І; М. Новак — П, Є. Онацький — 2, Ф. Онуфрійчук — І, Р. Пачовський — 32, М. Понеділок — 32, П. Постолюк — 22, В. Прохода — І, С. Ріпецький — І, О. Рішай — 14 У. Самчук — І, І. Світ — 136, О. Соколишин — 2, Ю. Шевельов — 2, І. Шевченко, М. Шляхтиченко — І, Д. Штогрин — І. Від різних організацій надійшло 156 одиниць, від редакцій періодичних видань — 413, придбано 8 книжок і 16 світлин.

Разом за два місяці поступило: 143 книжки, 731 періодичне видання, 185 ілюстрованих матеріялів, 154 рукописи, 156 різних, всього 1369 одиниць. Закаталогізовано 190 одиниць, заінвентаризовано 57 експонатів.

В травні й червні матеріяли Музею й Бібліотеки використовували О. Архімович, Д. Гуменна, О. Домбровський, К. Паньківський, Ю. Шевельов.

Під час наукових засідань УВАН у ЗДА Музей робив експозиції відповідних матеріялів: до доповіді Б. Загайкевича — українські видання в Польщі; до доповідей Г. Костюка та І. Світа про О. Досвітнього — книжки і фотографії; для конференції, присвяченої Соломонові Ґольдельманові — його праці й рукописи; до доповіді М. Шляхтиченка — видання Українського Університету в Празі.

Фінансові надходження у травні й червні 1966

По 50 дол. склали: Відділ УКК у Балтиморі, Кредитовий кооператив „Самопоміч" у Клівленді і о. Андрій Кущак, Мінеола, Н. Й. По 30 дол.: д-р К. Бризгун (Торонто), І. Ґолембйовський (Ню Гейвен) і Н. Пазуняк (Філя). По 25 дол.: Об'єднання Українців у Вашинґтоні, Д. К., д-р Ю. Кушнір (Йонкерс), Н. Дейчаківський (Клівленд), Т. і І. Сеньковські (Філя), І. Стеців (Нюарк), Т. Цюцюра (Галіфакс). 20 дол. — Оксана Соловей (Ст. Пол.). По 15 дол. — С. Кулик (Н. Й.) і д-р В. Чепірда (Мін.). 14 дол. — М. Біда (Шикаґо). По 10 дол.: д-р Д. Герганівський (Дітройт), Р. Гойдиш (Н. Й.), І. Л. Коцур (Міш.), проф. Б. Загайкевич, д-р Є. Перейма (Н. Дж.), Я. Стирко (Н. Й.), В. і Г. Цимбал (Дітройт). Е. Младов (Н. Й.). По 5 дол.: Ю. Бачинський (Шикаґо), І. Сіюк (Філя), А. Статникова (Н. Й.). Дол. 2.75 — В. Барка (Н. Й.).

Замість вінків на могили

З літературного вечора пам'яті Симоненка через А. Філіповича (Мін.) — 7 дол.

Пам'яті Серафима Поливка по 25 дол. — Яків Копинський та Юрій Оношко з родиною (Рочестер).

Пам'яті В. В. Дубровського — від Ю. Бульбенка 5 дол.

Пам'яті Івана Мірошниченка від Аделі Мірошниченко 10 дол.

Надходження до спеціяльних фондів

До фонду видання праці „Леся Українка. Хронологія життя і творчости": за підписним листом ч. 32 через Наталю Чапленко від 9 осіб — 31 дол.; за підписним листом ч. 61 від 15 осіб 15 дол.; від 12-го відділу Українського Золотого Хреста в Шикаґо — 10 дол. через секретаря Наталію Іванів; д-р К. Бризгун (Торонто) 10 дол.; від Аделі Мірошниченко 10 дол. пам'яті Івана Мірошниченка.

До фонду вшанування пам'яті Тодося Осьмачки: по 10 дол. — Галина Потішко (Боффало), о. протодиякон Ольховий (Н. Й.), А. Мірошниченко пам'яті Івана Мірошниченка. По 5 дол. В. Волков і Карачковська.

До фонду допомоги потребуючим українським учeним імени Д. Дорошенка: 25 дол. від консисторії Української Православної Церкви в Америці (С. Бавнд Брук); по 10 дол.: д-р К. Бризгун (Торонто), проф. І. Решетар, В. Бойко (Балтімор), З. Бориснолець (Н. Й.); по 5 дол.: Ю. Трипупенко (Філя), Е. Гринів (Н. Й.), д-р А. Пашковська (Н. Дж.), Архиєпископ Мстислав, Л. Кай (Шикаґо), С. Лозовський (Н. Й.); 2 дол. — Л. Грицак.

Від Управи УВАН у ЗДА і Управи Фундації Академії

Щиро дякуємо усім жертводавцям і висловлюємо їм глибоке призпання за підтримку нашої праці. Хочемо якнайшвидше сплатити борг за будинок Академії і просимо нам у цьому допомогти. Збираємо кошти на такі фонди: видання праці „Леся Українка. Хронологія життя і творчости", фонди вшанування М. Ветухова і Т. Осьмачки, фонди „Анналів", видання праць О. Оглоблина та історичних збірників, фонд ім. Д. Дорошенка допомоги потребуючим українським ученим.

Пожертви прохаємо надсилати на адресу:

Ukrainian Academy of Arts and Sciences in the U.S., 206 West 100 Street, New York, N.Y. 10025.

ЗАВВАГИ ДО ПОЛІТИКИ УККА

(Продовження зі стор. 2-ої)

Щоб показати українцям і світові відсутність національної дискримінації, навіть і до центрального уряду береться таких відомих українців як Підгорний та цілий ряд інших. Виходить, що українці не мають чого нарікати, бо протягом останніх десяти років в СССР володіють не росіяни, а „українці". І тому, хоч існування УССР принесло деякий розголос, насувається серйозно питання: чи на довшу мету не було б краще, коли б той інструмент русифікації України українськими руками і той „доказ" найкращої розв'язки національного питання в СССР не існував?

„Українська" держава — це звичайна фікція просто тому, що вона не має навіть таких державних атрибутів, як військо і власна закордонна політика. Вона ще більша фікція тому, що й про форму українського уряду і про його персональний склад рішають не українці, а росіяни. Недавно, коли цілком змінили були форму українського уряду, ліквідуючи більшість українських міністерств, деякі люди зчинили крик, мовляв, ліквідують українську державу. Української держави не ліквідовано тому, що де факто вона не існувала. Змінено тільки форму адміністрації.

Треба завжди пам'ятати, хто Україною в дійсності адмініструє як посередньо, так і безпосередньо. Як можна навіть уявити, щоб такі люди, як Хрущов, Підгорний чи Брежнєв, могли боронити інтереси України? Це ж вони найбільш хитро, безжалісно і успішно Україну колонізували, і тільки за те досягнули найвищих щаблів совєтської ієрархії. Правда, часом якийсь український комуніст попаде в уряд. Але вистачить з його боку найменшої познаки оборони українських інтересів — і його вже немає.

Деякі люди проти надії надіються, що якимсь чином ту „українську державу" можна буде виповнити українським змістом. Надії ті досить наївні і навіть деморалізуючі. Нам треба менше прислухатися до пропаґанди і більше уваги звертати на те, що на Україні дійсно діється. Наша надія на те, що з УССР щось може вийти, мала б оправдання тільки тоді, коли б росіяни вирішили піти на реальні, а не тактично - пропаґандивні поступки. Такими поступками були б: українські вояки в українських частинах на українській території і під українським командуванням; договори між українським і російським урядом в усіх економічних справах, а не безпосередні доручення з Москви українським підприємствам без відома українського уряду, і, врешті, українське міністерство закордонних справ з українськими посольствами там, де український уряд того захоче.

Нам треба теж, нарешті, перестати наївно тішитися після кожної тактично-пропаґандивної хвилі українізації. Дотепер на хвилях українізації Москва не скріплювала українську національну свідомість, а затуплювала гостріші вияви українського націоналізму. Українізація була б для нас незвичайно корисною тільки тоді, коли б Москва зробила конкретні поступки в ділянках українського війська, податків і закордонної політики. Покищо немає на це найменшої ознаки.

Які ж, супроти цього стану речей, передумови для створення української держави?

Як слушно багато людей підкреслює, українська держава може постати тільки тоді, коли за неї схочуть боротись українці. Це значить, що найосновнішим завданням національно свідомих українців, як теж українських патріотів і революціонерів спрацювати насамперед для скріплення національної свідомости на Україні. Основний натиск під сучасну пору повинен бути на вияснені того, що український уряд в дійсності є не українським урядом, а інструментом Росії, що задовольняє бажання росіян бути вищою, панівною расою; що пропаґований росіянами комуністичний інтернаціоналізм — це тільки засіб для втримання і консолідації імперії; що українці мають говорити, писати і вчитись по - українськи, і що ті українці, які за посади, гроші та ордени свідомо й без ніякого примусу активно допомагають окупантові у нищенні української нації, є зрадниками свого народу.

Такий наголос на піднесенні національної свідомости означає поважний зворот від виключного обвинувачення росіян за всі наші нещастя до обвинувачення досить великої кількости наших „землячків". Та чи є якийсь інший вихід із ситуації супроти того, що тепер на Україні діється? Чи можна собі уявити, щоб інша нація, з довшою державною традицією, поступила інакше?

(Закінчення буде)

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ
Українського Народного Союзу

СУБОТА, 17-го ВЕРЕСНЯ 1966 р.

ПЛЕЙНСФІЛД, Н. Дж. Звичайні збори Т-ва І. Франка 372 Відд. о год. 6:30 веч. на залі як звичайно. Фін. секр. буде пів години скоріше збирати членські вкладки. Проситься членство прибути. — П. Шило, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Місячні збори Допомогового Т-ва Дністер — 361 Відд. о год. 7:30 веч. у власній домівці, 119 Ave. "A". На порядку: звіти фінансові та організаційні, обговорення 40-літнього ювілею Т-ва. Проситься прибути та вирівняти залеглі вкладки. — В. Вишиваний, предс., В. Яськів, секр.

НЕДІЛЯ, 18-го ВЕРЕСНЯ 1966 р.

ДІТРОЙТ, Міш. Триквартальні збори Б-ва св. о. Миколая — 175 Відд. о год. 1-ій по пол. в приміщенні УНДому, вул. Мартін. Проситься прибути. Є важні справи до полагодження. Рівнож проситься вирівняти залеглі членські вкладки. — Управа.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Збори Б-ва св. Йосафата — 217 Відд. о год. 1:30 по пол. в залі Ук.-Ам. Клюбу. Проситься чл. прибути. — В. Колданський, секр.

БОФФАЛО, Н. Й. Мсячні збори Б-ва св. о. Миколая — 127 Відд. о год. 11:30 рано при Філмор і Онейда вул. Членські вкладки можна вплачувати що неділі в цьому самому часі і місці. — І. Була, гол., п-ні М. Гаравус, фін. секр., П. Гаравус, касир.

ВУНСАКЕТ, Р. Ай. Місячні збори Т-ва Запор. Січ — 206 Відд. зараз по Сл. Божій в парафіяльній залі, 74 Гаррис Еве. Є важні справи до полагодження. — Управа.

ЙОНКЕРС, Н. Й. Збори Т-ва Подільська Січ — 8 Відд. о год. 2:30 по пол. в церковній залі св. Михаїла при Чеснат вул. Проситься всіх членів прибути, тому що буде справа святкування 50-літнього ювілею Т-ва. — В. Козіцький; В. Гарасимів, В. Мандзій.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Місячні збори Т-ва І. Франка — 83 Відд. о год. 12:30 в полудне в Укр. Горож. Клюбі, 847 Н. Френклін вул. Під час зборів буде справа 50-літнього ювілею Т-ва. Проситься вирівняти свої залеглі вкладки. — Р. Карбівник, предс., С. Гавриш, секретар.

КЛІВЛЕНД, Огайо. Збори Сестрицтва Пресв. Діви Марії — 112 Відд. по другій і третій Сл. Божій в залі церкви св. ап. Петра і Павла. — Катерина Люкас, секр.

БРИДЖПОРТ, Конн. Збори Т-ва Українська Січ — 59 Відд. о год. 2-ій по пол. в УНДомі, ч. 500 Галлет вул. Проситься вплачувати свої членські вкладки на час. — Управа.

БЕТЛЕГЕМ, Па. Місячні збори Б-ва св. Димитрія — 288 Відд. о год. 12-ій дня в Укр. Амер. Демокр. Клюбі, 816 Lynn Ave. — А. Данилюк, предс., В. Заґвоський, кас., Д. Мушастий, секр.

ПАТЕРСОН, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Т. Шевченка — 64 Відд. о год. 2:30 по пол. у Вінярського на Мейн вул. у Патерсоні. — І. Бурнас, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. Дж. Триквартальні збори С-ва Любов — 37 Відд. о год. 3-ій по пол. в УНДомі, 214 Філмор вул. На порядку: звіти за 6 місяців Управи і Конт. Комісії, видчитання протоколу з минулих зборів та інші важні справи. — Анна Гнатюк, секр.

ПАССЕЙК, Н. Дж. Місячні збори Т-ва І. Франка — 97 Відд. о год. 2-ій по пол. в церковній залі при 47 Говп Аве. в Пассейку. Проситься вирівняти свої залеглості. — Управа.

ПАССЕЙК, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Т. Шевченка — 42 Відд. о год. 2-ій по пол. в УНДомі, 237 Hope Ave. Маємо важні справи до полагодження. 17 і 18 вересня на Союзівці відбувається Союзовий День з участю голлівудських артистів і вибором Міс Союзівки на 1967 рік. Проситься всіх членів Відділу взяти участь у фестині. — В. Марущак, рекр. секр.

ТАРЗАН, ч. 5685. Потвора — не людина!

Довкола арени панувало напруження, коли люди чекали на початок змагань.

Тарзан також чекав спокійно, бо він не передбачав тортур, що його очікували.

І ось, вели вбивника, тримаючи його на належній віддалі за допомогою керівних шнурів.. . Потвора в постаті людини!